

Додаток
до рішення 35 сесії Менської
міської ради 8 скликання
... червня 2023 року № ...

ПРОГРАМА
сприяння функціонуванню
української мови як державної
на 2023-2028 роки

Мена 2023

ПАСПОРТ
Програми сприяння функціонуванню української мови як державної
на 2023-2028 роки

1	Ініціатор розроблення Програми	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради
2	Підстава для розробки Програми	Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню з освіту», Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 №2704-VIII, Указ президента України «Про Концепцію державної мовної політики від 15.02.2010 №161/2010, Указ президента України «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України» від 31.05.2018 №156/2018, Указ Президента України від 18.05.2019 №286/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання», Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова - успішна держава» від 17.07.2019 №596-р; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення Уповноваженим із захисту державної мови контролю за застосуванням державної мови органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування» від 21.08.2020 №817, наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 №641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами).
3.	Розробник програми	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради
4.	Відповідальний виконавець програми	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради

5.	Учасники програми	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Менської міської ради», Комунальна установа «Центр з обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Менської міської ради, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека» Менської міської ради, заклади освіти громади
6.	Термін реалізації Програми	2023-2028 роки
7.	Загальний орієнтовний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми	<p>Всього – 304200</p> <p>2023 – 44500</p> <p>2024 – 44500</p> <p>2025 – 48700</p> <p>2026 – 50400</p> <p>2027 – 57700</p> <p>2028 – 58400</p>
7.1.	Кошти бюджету Менської міської ТГ	<p>Всього – 304200</p> <p>2023 – 44500</p> <p>2024 – 44500</p> <p>2025 – 48700</p> <p>2026 – 50400</p> <p>2027 – 57700</p> <p>2028 – 58400</p>

Програма сприяння функціонуванню української мови як державної на 2023-2028 роки

I. Загальні положення

Програма сприяння функціонуванню української мови як державної на 2023-2028 роки (далі Програма) розроблена відповідно до законів України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», Указу Президента України від 31.05.2018 № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України», «Обласної Програми сприяння функціонуванню української мови як державної в Чернігівській області на 2023 - 2028 роки».

Результати досліджень мовної ситуації у державі свідчать, що функціонування української мови як єдиної державної в Україні на сьогодні не відповідає цьому статусу. Ці позиції потребують посилення практично в усіх сферах суспільного життя, зокрема, в освіті та науці, культурі, засобах масової інформації, державному управлінні, сферах обслуговування та виробництва.

Мовна ситуація, яка склалася в Україні, зумовлена неоднорідністю українського мовного простору як за територією поширення, так і за сферами застосування, що призводить до порушення мовно-культурної єдності, випадків непорозуміння, дає підґрунтя для спекуляцій на мовній темі.

Державна мова, за умови її повноцінного функціонування, повинна консолідувати суспільство, стимулювати процес розвитку і зростання добробуту держави та її громадян.

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Найголовнішими проблемами, які потребують вирішення, є: відсутність писемного українського мовно-культурного простору; домінування іноземного (передусім російськомовного) культурного продукту; штучна заполітизованість питання функціонування української мови в Україні, унаслідок чого мова використовується як інструмент політичної боротьби та є предметом маніпуляцій; відсутність необхідної кількості якісних підручників, посібників, енциклопедій, словників, довідникової та іншої навчальної, наукової та художньої літератури українською мовою; втрата мовної ідентичності населення й асиміляція їх у російськомовному середовищі; низький рівень володіння державною мовою серед представників національних меншин, що не дозволяє їм належно реалізовувати свої права та інтегруватися в українське суспільство.

II. Мета Програми

Головною метою Програми є забезпечення дотримання конституційних гарантій та створення умов для всебічного розвитку і функціонування української мови як державної, сприяння опануванню нею населенням Менської територіальної громади та підвищення престижу використання, посилення її ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, захисту національного мовно-культурного та мовно-інформаційного просторів.

Програма має відкритий характер і може доповнюватися (змінюватися) в установленому чинним законодавством порядку в разі, коли в період її виконання відбуватимуться зміни в законодавстві України про освіту, державній освітній політиці, в реальній соціально-економічній ситуації в регіоні, що вимагатимуть відповідного безпосереднього реагування системи освіти Менської міської ради.

III. Шляхи і засоби розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання Програми

Програма передбачає проведення протягом 2023-2028 років комплексу взаємоузгоджених заходів, спрямованих на усунення порушень мовно-культурної єдності, суперечностей мовної ідентичності та мовних практик українців, розширення суспільно-комунікативних функцій державної мови та формування цілісного мовно-культурного простору.

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюється за рахунок коштів, передбачених в бюджеті міської територіальної громади.

Обсяг фінансування Програми за рахунок коштів бюджету міської територіальної громади визначається щорічно, виходячи з конкретних завдань і заходів Програми та фінансових можливостей бюджету.

Прогнозний обсяг фінансування Програми викладено у Додатку 1.

Перелік заходів Програми може корегуватися в залежності від реальних потреб та завдань, які визначаються Програмою.

IV. Завдання і заходи Програми

Основними завданнями Програми:

- ✓ моніторинг та контроль за розвитком та функціонуванням української мови;
- ✓ популяризація української мови як державної серед населення Менської територіальної громади;
- ✓ підвищення рівня культури професійного мовлення.

Напрями діяльності та заходи Програми детально викладені у Додатку 2.

V. Очікувані результати виконання Програми

Виконання заходів Програми забезпечить практичну реалізацію ст. 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, формування цілісного національного

інформаційно-культурного простору, створить умови для мотивування населення Менської територіальної громади до вдосконалення, навчання та спілкування українською мовою, розширить її застосування в публічних сферах - освіти, науки, культури, туристичного та екскурсійного обслуговування, радіомовлення, друкованих засобах масової інформації.

VI. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Організація виконання Програми покладається на Відділ освіти Менської міської ради, Комунальну установу «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради, Комунальну установу «Центр з обслуговування освітніх установ та закладів освіти», Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека», заклади освіти.

Контроль за ходом реалізації Програми здійснюється постійною комісією Менської міської ради з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення, освіти, культури, молоді, фізкультури і спорту, заступником голови з питань діяльності виконавчих органів ради Прищепю В.В.

Додаток 1.

**Ресурсне забезпечення
Програми сприяння функціонуванню
української мови як державної на 2023-2028 роки**

Усього – 304200

Орієнтовані обсяги видатків, які пропонується залучити на виконання Програми	Орієнтовні обсяги видатків (усього), грн						
	Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Бюджет Менської ТГ	304200	44500	44500	48700	50400	57700	58400

**Орієнтовні обсяги та джерела фінансування Програми сприяння функціонування
української мови як державної на 2023 – 2028 роки**

№ з/п	Адреса фінансування	Обсяг фінансування, (грн)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1.	Розміщення соціальної реклами «Говори українською» на рекламних носіях»	23500	6000	3000	3500	3500	3500	4000
2.	Участь учнівської молоді закладів освіти, вихованців закладів позашкільної освіти у Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних проєктах, акціях, конкурсах, фестивалях з української мови	39000	6000	6000	6000	7000	7000	7000
3.	Проведення практикумів, майстерок з питань формування стійких навичок з української мови для жителів Менської громади.	7500	500	1000	1200	1400	1600	1800

№ з/п	Адреса фінансування	Обсяг фінансування, (грн)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
4.	Організація та проведення освітнього фестивалю «Мовосфера», присвяченого Дню української писемності і мови	202700	27500	30000	33000	33000	39600	39600
5.	Підтримування роботи телеграм канал «Лепетун».	7500	1000	1000	1000	1500	1500	1500
6.	Організація і проведення літературного кафе «Вітаємо автора».	24000	3500	3500	4000	4000	4500	4500
Всього		304200	44500	44500	48700	50400	57700	58400

Додаток 2

Основні заходи Програми сприяння функціонуванню української мови як державної на 2023-2028 роки

№ з/п	Перелік заходів програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування, орієнтовані обсяги фінансування (вартість), тис. гривень	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), гривень
1. Моніторингові дослідження та контроль за розвитком і функціонуванням української мови					
1	Проведення моніторингу функціонування української мови в різних сферах життя Менської територіальної громади.	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»	Без фінансування	
2	Здійснення контролю за дотриманням мовного законодавства при веденні ділової документації відділами та іншими виконавчими органами Менської міської ради	2023-2028	Виконавчі органи Менської міської ради	Без фінансування	
3	Забезпечення проведення щорічних навчань із ділової української мови працівників виконавчих органів Менської міської ради	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»	Без фінансування	
4	Забезпечення контролю за дотриманням мовного режиму в освітньому процесі	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради	Без фінансування	
5	Забезпечення контролю за розташуванням зовнішньої реклами, використанням іншомовних рекламних вивісок, з дотриманням вимог мовного законодавства	2023-2028	Виконавчі органи Менської міської ради	Без фінансування	

6	Забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів	2023-2028	Виконавчі органи Менської міської ради	Без фінансування	
7	Розміщення соціальної реклами «Говори українською» на рекламних носіях.	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Бюджет громади	23500
2. Доступ учнівської молоді, педагогів та населення до якісної мовної освіти					
1	Залучення педагогів до створення нетипових навчальних та факультативних програм з української мови та літератури	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Без фінансування	
2	Створення збірки аудіотворів для самостійного вивчення та поглиблення знань з української мови і літератури, культури українського мовлення	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Без фінансування	
3	Залучення обдарованої молоді до творчо-пошукової і науково-дослідницької роботи з української мови і літератури	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради	Без фінансування	
4	Участь учнівської молоді в олімпіадах з української мови та літератури і в роботі МАН (наукове відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства. Секції: «Українська література», «Фольклористика»,	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради	Без фінансування	

	«Мистецтвознавство», «Літературна творчість»; наукове відділення мовознавства. Секція «Українська мова»)				
5	Впровадження в освітній процес різноманітних форм проведення заходів україномовного спрямування (науково-практичні конференції, тренінги, філологічні зібрання, майстер-класи, вебінари, проєкти, табори, семінари, засідання за круглим столом, конференції, форуми та ін.)	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Без фінансування	
6	Участь учнівської молоді закладів освіти, вихованців закладів позашкільної освіти у Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних проєктах, акціях, конкурсах, фестивалях з української мови	2023-2028	Відділ освіти та науки Менської міської ради	Бюджет громади	39000
7	Проведення семінарів, практикумів, майстерок з питань підвищення якості викладання української мови в закладах освіти Менської територіальної громади.	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Без фінансування	

8	Проведення практикумів, майстерок з питань формування стійких навичок з української мови для жителів Менської громади.	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Бюджет громади	7500
9	Організація та проведення в закладах освіти заходів до Дня української писемності і мови.	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», Менської міської ради	Без фінансування	
10	Участь у написанні «Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності»	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради, заклади освіти, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека»	Без фінансування	
11	Організація та проведення освітнього фестивалю «Мовосфера», присвяченого Дню української писемності і мови (21 лютого)	2024-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Бюджет громади	202700
12	Організація і проведення літературного кафе «Вітаємо автора».	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради	Бюджет громади	24000
13	Підтримувати роботу телеграм-каналу «Лепетун».	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних	Бюджет громади	7500

			працівників» Менської міської ради		
14	До Дня народження Кобзаря підтримувати благодійний челендж #Шевченкачитаємо-допомагаємо у мережі «Фейсбук»	2023-2028	Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Менської міської ради, заклади освіти, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека»	Без фінансування	
15	Надання консультативної допомоги представникам національних меншин, які мають намір порушити клопотання про набуття громадянства України	2023-2028	Виконавчі органи Менської міської ради	Без фінансування	
16	Організація творчих вечорів, зустрічей учнів з письменниками, журналістами, мовознавцями, творчими колективами, що популяризують українську мову та культуру	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», заклади освіти, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека»	Без фінансування	
3. Формування цілісного національного інформаційно-культурною простору					
1	Організація та проведення освітніх та культурних заходів, націлених на піднесення престижу української мови.	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», Менської міської ради, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека»	Без фінансування	
2	Забезпечення співпраці закладів освіти	2023-2028	Відділ освіти Менської міської	Без	

	та установ Менської територіальної громади з соціальними інститутами, волонтерськими та громадськими організаціями з питань популяризації та поширення української мови «Мова рідна, слово рідне...»		ради Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», Менської міської ради, заклади освіти, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека»	фінансування	
3	Проведення заходів щодо популяризації ювілейних дат видатних українських письменників, митців, мовознавців (Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки та інших видатних діячів української літератури та культури)	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», заклади освіти, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека» Менської міської ради	Без фінансування	
4	Широке висвітлення ходу реалізації Програми сприяння функціонування української мови в засобах масової інформації.	2023-2028	Відділ освіти Менської міської ради, Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», заклади освіти, Комунальний заклад «Менська публічна бібліотека» Менської міської ради	Без фінансування	
Разом					304200

Директор

Олена БИКОВА